

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-II.431.1.7.2019

**Pani Elżbieta Skaskiewicz
Dyrektor Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Olsztynie
Al. Piłsudskiego 61A
10-449 Olsztyn**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynie,
- REGON: 004447867,
- NIP 739-11-51-579,
mieszczącym się przy Al. Piłsudskiego 61A, 10-449 Olsztyn.
(akta kontroli str. 13-14)

W kontrolowanym okresie tj. od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli oraz w okresie prowadzenia kontroli kierownikiem kontrolowanej jednostki jest pani Elżbieta Skaskiewicz, która pełni funkcję Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie od 16 marca 2015 r.
(akta kontroli str. 15)

Kontrolę przeprowadzono w obecności Zastępcy Dyrektora MOPS pani Katarzyny Paślowskiej oraz Zastępcy Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych pani Patrycji Krężel.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Hanna Matysiak – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 93/2018 wydana przez Dyrektora Generalnego

Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.578.2019 z dnia 11 czerwca 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego.

- Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 28/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.577.2019 z dnia 11 czerwca 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego,
(akta kontroli str. 1-2)

Termin kontroli: 12 – 18 czerwca 2019 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli kontrolowanej jednostki pod pozycją 1/2019 w dniu rozpoczęcia kontroli.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- *przedmiot kontroli:*

Ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- *okres objęty kontrolą:*

od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2017, poz. 2234 ze zm.) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli (akta kontroli str. 1-221) działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie, w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Miasto Olsztyn jest miastem na prawach powiatu, które na dzień 31 grudnia 2018 r. zamieszkiwało 159 500 mieszkańców. Do świadczenia wychowawczego uprawnionych było 15 191 dzieci.

(akta kontroli str. 16-17)

Z pisemnej informacji Zastępcy Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych wynika, że wydatki w IV kwartale 2018 r. na obsługę świadczeń wychowawczych wyniosły:

- z rozdziału 85501 – 315 360,36 zł,
- z środków własnych gminy – 0 zł.

(akta kontroli str. 18)

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa

w wychowywaniu dzieci jest Prezydent Olsztyna. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 10, ust. 2 ww. ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie na podstawie upoważnienia, udzielonego przez Prezydenta Olsztyna w dniu 26 lutego 2016 roku Dyrektorowi Ośrodka oraz upoważnień udzielonych pracownikom do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 19-66)

MOPS w Olsztynie realizuje swoją działalność na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr XXXVIII/668/13 Rady Miasta Olsztyna z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu MOPS, zmienionego następującymi Uchwałami:

- Nr XXI/290/16 Rady Miasta Olsztyna z dnia 30 marca 2015 r.,
- Nr XXXII/517/17 Rady Miasta Olsztyna z dnia 25 stycznia 2017 r.,
- Nr XLV/871/18 Rady Miasta Olsztyna z dnia 28 lutego 2018 r.

W Statucie zawarto zapisy dotyczące zarówno zadań Ośrodka, jak też ich podstawy prawnej. Określają one m.in. zadania zlecone administracji rządowej, w tym z zakresu realizacji świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 67-80)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny MOPS, wprowadzony Zarządzeniem Nr 28/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z dnia 17 listopada 2015 r., zmieniony Zarządzeniem Nr 19/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z dnia 4 lipca 2018 r.

W § 1 pkt 2 Zarządzenia Nr 19/2018 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie z dnia 4 lipca 2018 r. dodano m.in. zadania realizowane przez Ośrodek dotyczące świadczeń wychowawczych.

Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie był aktualny w zakresie objętym kontrolą.
(akta kontroli str. 81-88)

Kierownik Działu Kadr, Płac i Spraw Socjalnych MOPS przedstawiła pisemną informację dotyczącą osób realizujących kontrolowane zadanie. Ponadto w dodatkowym piśmie poinformowano o sposobie finansowania tych pracowników.
(akta kontroli str. 89-91)

W trakcie kontroli przedstawiono zakresy czynności pracowników realizujących zadania w zakresie świadczeń wychowawczych.
(akta kontroli str. 92-183)

W okresie objętym kontrolą pracownicy realizujący kontrolowane zadanie uczestniczyli w następujących szkoleniach:

- „Świadczenie Wychowawcze 500 PLUS nowelizacja”, którego organizatorem był Ośrodek Twórczej Interwencji w Krakowie,
- uzupełnienie i aktualizacja wiedzy i umiejętności z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- pierwsza pomoc w sytuacjach zagrożenia.

(akta kontroli str. 184-190)

Zgodnie z pisemną informacją dotyczącą załatwiania skarg i wniosków, przyjmowanie interesantów odbywa się następująco:

- Dyrektor lub Zastępcy Dyrektora – w każdy poniedziałek, a gdy ten dzień jest wolny od pracy - w dniu następnym w godz. 9.00 – 12.00,
- Kierownicy oraz upoważnieni przez Dyrektora pracownicy w sprawach merytorycznego

zakresu pracy komórki organizacyjnej – w dni robocze w godz. 7.15 – 15.15.
(akta kontroli str. 191)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

W strukturze organizacyjnej jednostki, zadania z zakresu świadczenia wychowawczego realizowane są przez Dział Świadczeń Rodzinnych – Zespół do spraw świadczeń wychowawczych, co nie zakłada wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej i nie narusza norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Część Działu realizująca zadania w powyższym zakresie ma swoją siedzibę na terenie nieruchomości, gdzie znajduje się Bank BPS i zajmuje pomieszczenia na III piętrze budynku. W siedzibie Zespołu spełnione są warunki do obsługi osób niepełnosprawnych. Budynek nie posiada barier architektonicznych, wyposażony jest w windę oraz podjazdy.

(akta kontroli str. 192)

W okresie objętym kontrolą wpłynęły 3 skargi na działalność MOPS w Olsztynie, w tym związane z wykonywaniem obowiązków służbowych przez pracowników Ośrodka. Wszystkie skargi zostały oddalone, jako bezzasadne.

(informacja nt. skarg - akta kontroli str. 193-194)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń składane są wyłącznie:

- w wersji papierowej osobiście lub za pośrednictwem Poczty Polskiej,
- w wersji elektronicznej za pomocą różnych platform elektronicznych (PUE ZUS, ePUAP).

Na potrzeby powyższych form składania wniosków Dział Świadczeń Rodzinnych MOPS wprowadził sposób sygnowania wpływających wniosków ze względu na ścieżkę ich wpływu. Sygnatury te ułatwiają, usprawniają, a także porządkują wpływające do organu wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego. Wnioski są odpowiednio sygnowane w momencie rejestracji do systemu dziedzinowego. Korespondencja wychodząca z Działu w wersji papierowej rejestrowana jest w tradycyjnych książkach nadawczych, natomiast korespondencja elektroniczna rejestrowana jest w dzienniku elektronicznym.

(akta kontroli str. 195-198)

Akta klientów przechowywane są w teczkach osobowych zgodnie z nadawaną numeracją. Teczki osobowe są kolejno ponumerowane zgodnie z kolejnością wpływu do Organu i umieszczone w segregatorach w zamkniętych szafach aktowych zgodnie z przydziałem do odpowiedniego Rejonu. Dokumentacja w poszczególnych teczkach osobowych umieszczona jest chronologicznie.

(akta kontroli str. 199)

W trakcie działań kontrolnych ustalono, że realizacja wypłaty przyznanych świadczeń dokonywana jest w następującej formie:

- przelew na konto bankowe,
- odbiór w placówkach PKO BP w formie gotówki,
- odbiór w placówkach Poczta Polska w formie gotówki,
- przekaz pocztowy na wskazany adres beneficjenta.

Świadczenie wychowawcze wypłacane jest w większości przelewem na konto bankowe, natomiast odbiór w placówkach PKO BP w formie gotówki stanowi 0,01% kwoty wszystkich wypłacanych świadczeń. Z pozostałych form wypłaty świadczeń beneficjenci nie korzystają.

(akta kontroli str. 200)

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych ewidencji i rejestrów dotyczących

kontrolowanych zadań Zastępca Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych wyjaśniła, że w Ośrodku prowadzone są następujące rejestry:

- rejestr świadczeniobiorców w systemie dziedzicznym Sygnity,
- ewidencja świadczeniobiorców na poszczególnych rejonach prowadzonych przez pracowników merytorycznych,
- ewidencja wniosków o udzielenie informacji,
- ewidencja spraw dotyczących współpracy z instytucjami krajowymi,
- elektroniczny dziennik korespondencyjny,
- tradycyjny dziennik korespondencyjny.

(akta kontroli str. 201)

Z przedstawionej zespołowi kontrolnemu dokumentacji wynika, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie podpisał umowę licencyjną z Sygnity S.A. z siedzibą w Warszawie na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń wychowawczych.

Tym samym w kontrolowanym okresie w Ośrodku obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym kontrolującym przedstawiono informację dotyczącą opłat dokonywanych za licencję na oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 202-209)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

II.1 Ustalenia ogólne

Zespół kontrolny określił, że analizie poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby opracowane mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- a) 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 11 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (w rozumieniu ustawy),
 - 9 spraw w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie,
 - 3 sprawy, w których w składzie rodziny jest tylko jeden rodzic,
 - 2 sprawy, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową lub na opłacenie usług.
- b) 4 sprawy związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznających świadczenia na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej, innych,
- c) 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian, mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy.
- d) 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu lub umorzenia należności powstałych z tego tytułu (art. 25).

Powyższe sprawy dotyczą postępowań administracyjnych zakończonych w okresie poddanym kontroli. W sytuacji wszczęcia i zakończenia w okresie objętym kontrolą przez jednostkę kontrolowaną mniejszej ilości spraw z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość spraw poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych (wyżej wymienionych) zakresów

do liczby ogólnej 35 spraw.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń wychowawczych.

II. 2 Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie przyjął **11 406 wniosków** związanych z ustaleniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczące:

- świadczeń wychowawczych na pierwsze i kolejne dzieci - **5 193**
 - świadczeń wychowawczych na drugie i kolejne dziecko - **6 213**
- (akta kontroli str. 210)

W kontrolowanym okresie odnotowano 137 wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia, co było spowodowane niezastosowaniem się do wezwania w sprawie dostarczenia niezbędnych dokumentów do wydania decyzji.

(akta kontroli str. 210, tabela- poz. 3)

Łącznie, w zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wszczęto postępowania administracyjne, zakończonych wydaniem **44 decyzji**.

(akta kontroli str. 211-217)

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych.

Kontroli poddano:

a) 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:

- 11 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (w rozumieniu ustawy)

W trzech postępowaniach administracyjnych przedmiotowe świadczenie przysługiwało na jedyne dziecko w rodzinie. Jedno postępowanie prowadzono na wniosek klienta posiadającego prawo do podwyższonego kryterium dochodowego w związku z orzeczeniem o niepełnosprawności dziecka.

W dwóch przypadkach ustalono, że postępowanie dotyczyło samotnego rodzica (rozwódka, panna), co wiązało się z wymogiem udokumentowania świadczenia alimentacyjnego. W aktach wnioskodawcy odnotowano stosowną dokumentację w powyższym zakresie. W dwóch innych przypadkach świadczenie alimentacyjne wypłacane było z funduszu alimentacyjnego (ojciec dziecka nieznany, bezskuteczna egzekucja).

Cztery spośród wszystkich analizowanych wniosków wpłynęły drogą elektroniczną.

(akta kontroli str. 211)

- 9 spraw w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie.

W czterech postępowaniach administracyjnych przedmiotowe świadczenie przyznano na niepełny okres świadczeniowy na drugie dziecko.

Siedem spośród wszystkich analizowanych wniosków wpłynęło drogą elektroniczną.

(akta kontroli str. 212)

- 3 sprawy, w których składzie rodziny jest tylko jeden rodzic.

W powyższych sprawach, zgodnie z ustawowymi wymogami odnotowano odpisy wyroków sądu ustalające alimenty od drugiego z rodziców. W jednym wypadku, na wniosek strony, wydano decyzję uchylającą i wstrzymano wypłatę świadczenia wychowawczego w związku z podjęciem zatrudnienia przez wnioskodawcę i przekroczenie kryterium dochodowego. W jednym przypadku przyznano świadczenie na niepełny okres świadczeniowy w związku z podjęciem przez wnioskodawcę zatrudnienia i uzyskanie dochodu powodującego przekroczenie kryterium dochodowego.

(akta kontroli str. 213)

- 2 sprawy, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W dwóch skontrolowanych postępowaniach dokonano zamiany świadczenia z formy finansowej na rzeczową z powodu udokumentowanego marnotrawienia wypłacanych środków.

W pisemnej informacji Zastępca Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych poinformowała, że: cyt. „Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynie w kontrolowanym okresie od 1 października 2018 r. do 10 czerwca 2019 r. wypłacił świadczenie wychowawcze w formie rzeczowej (bony sodexo) dla 5 świadczeniobiorców (22 świadczenia) na kwotę 11.000 zł.”

(akta kontroli str. 214-215)

- b) 4 sprawy** związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznających na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej

W jednym skontrolowanym postępowaniu powodem odmowy świadczeń było przekroczenie kryterium dochodowego. W powyższej sprawie wydano decyzję odmowną (dotyczyła przyznania świadczeń na jedyne dziecko w rodzinie).

W jednej sprawie wydano decyzję odmowno-przyznającą. Przypadek dotyczył przyznania świadczeń na niecały okres świadczeniowy z powodu ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

W dwóch pozostałych sprawach wydano decyzje na drugie dziecko w związku ze sprawowaniem opieki naprzemiennej. W aktach spraw znajdują się wyroki sądowe przyznające rodzicom dziecka opiekę naprzemienną.

(akta kontroli str. 216)

- c) 4 sprawy** związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian w rodzinie, mających wpływ na prawo do świadczeń.

W trzech przypadkach przyczyną zmiany decyzji było wszczęcie postępowania na skutek zmiany sytuacji ekonomicznej rodziny – przekroczenie kryterium dochodowego w związku z podjęciem pracy przez rodzica, a w konsekwencji utrata prawa do świadczenia na pierwsze dziecko.

W jednym przypadku wydano decyzję uchylającą decyzję przyznającą świadczenie wychowawcze w związku postanowieniem Sądu Rejonowego o ograniczeniu władzy rodzicielskiej i umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej.

(akta kontroli str. 217)

d) 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

W poddanych analizie postępowaniach administracyjnych stwierdzono, że dotyczą one pobrania przez strony nienależnych świadczeń, w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, w wyniku uzyskania dochodu w związku z podjęciem zatrudnienia przez członka rodziny.
(akta kontroli str. 218)

Z informacji sporządzonej przez Zastępcę Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych wynika, że kwota nienależnie pobranych świadczeń w kontrolowanym okresie wynosiła 424 294,10 zł. Do dnia kontroli saldo nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami wyniosło 186 4876,55 zł.

W kontrolowanym okresie dokonano rozłożenia na raty nienależnie pobrane świadczenia dla 16 świadczeniobiorców, co było spowodowane trudną sytuacją finansową oraz brakiem możliwości jednorazowej spłaty.

Umorzono nienależnie pobrane świadczenia dla 19 świadczeniobiorców na kwotę 36 066,70 zł.

(akta kontroli str. 219, 220-221 , tab. 2 i tab. 3).

W skontrolowanych sprawach nie odnotowano uchybień lub nieprawidłowości.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, iż nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w kontrolowanym zakresie, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**Wojewoda
Warmińsko-Mazurski**

Artur Chojecki